

Социалдык педагогдун ата-энелер менен маектешүүсү

Кичинекей окуучулардын ата-энелери менен баарлашуу процесси

1-кадам. Ата-энелер менен ишенимдүү мамиле түзүү

Бул максатка жетүү үчүн баарлашуу колдонулат, анын жүрүшүндө ата-энелердин иш-аракеттерине түздөн-түз же кыйыр сын-пикир айтуу, алардын педагогикалык компетенттүүлүгүнө күмөн саноо болбошу керек, бул этапта маектешүүнүн максатына жана милдеттерине көңүл буруу зарыл. Ата-эне баласынын начар окуусун же жүрүм-турумун эмне менен байланыштырышын билүү, социалдык педагог кайрылуунун түздөн-түз себеби кандай болгонун аныктоо зарыл. Бул кадамда үй-бүлөдө түзүлгөн кырдаал жана үй-бүлөнүн социалдык жана жашоо шарттары жөнүндө ата-энелер менен сүйлөшүү жүрөт. Баланын билим алуусунда ата-энесинин кимиси жардам берет, кантип жана канчалык деңгээлде жардам берери аныкталат.

2-кадам. Баланы ар тараптуу байкоонун жыйынтыгы боюнча жүргүзүлөт

Бул кадамдын максаттары:

1. Баланын өнүгүшүнүн жалпы абалына жана инсандык өзгөчөлүктөрүнө, ошондой эле аныкталган кыйынчылыктардын мүнөзүнө, даражасына жана себептерине, баланын өнүгүү жана билим алуу келечегине кылдат талдоо жүргүзүлөт, ал эми ата-энесинин көңүлү баласына жардам берүү мүмкүнчүлүктөрүнө бурулат;

2. Баланын өнүгүшүнүн өзгөчөлүктөрүн эске алууп, ата-энесинин жардамынын конкреттүү чараларын түшүндүрүү, ата-энесине баласына ар тараптан психологиялык-педагогикалык колдоо көргөзүү зарылдыгын түшүндүрүү;

3. Ата-энесинин баласынын жүрүм-турумундагы, бала менен баарлашуудагы жана баланы окутуудагы кыйынчылыктарына болгог мамилесин тактап, ата-энесинин көйгөйлөрүн талкуулоо;

3-кадам. Коррекциялык иш-чараларды жүргүзүү

Ата-энелердин психологиялык-педагогикалык билиминин кеңейтүү аркылуу педагогикалык компетенттүүлүктү калыптандырууну камтыган коррекциялык иштер жүргүзүлөт; балдары менен бирге бир-нече иш-чараларды пландаштырып, биргеликте максатка жетүү үчүн активдуу катышууну уюштуруу.

Ушул этаптагы жеке таасирдин натыйжалуу түрлөрү төмөнкүлөр:

- Ата-эне менен биргеликте коррекциялык иштин жүрүшүн жана натыйжаларын талкуулоо;
- Өтө жай жүргөн өзгөрүүлөрдүн себептерин талдоо жана терс өзгөрүүлөргө алып барган тенденцияларды жоюу боюнча биргелешип сунуштарды түзүү.
- Коррекциялык багыттагы балдары менен чогуу аткара турган иштердүүлүккө ана-энелерди окутуу боюнча жеке жолугушуулар.

Орто мектеп жашындагы окуучулардын ата-энелери үчүн жекече кеңеш берүү

Жолугушууга келген ата-энелердин көпчүлүгү баласынын "күтүлбөгөн жерден" кескин өзгөрүп, ачуулуу, түнт болуп, тил албай калгандыгын айтышат. Алар социалдык педагогдон кеңеш күтүшөт. Демек, социалдык педагогдун биринчи кезектеги милдети - ата-энелерди бирөөнөн жардам күтүүгө эмес, оор күндөрдө баласына жардам берүүгө багыттоо. Мындай жардамдын кантип көрсөтсө болот жана өспүрүмгө жардам берүүнүн негизги багыттарын кантип тандаш керек?

Ишмердүүлүктүн баскычтары:

1. Арыздарын угуу

Айрым социалдык педагогдор «көйгөйдү тез эле түшүнүп калышып», дароо эле аны чечүү үчүн иштеп башташат. Бирок, алгач маалымат чогултуу чоң мааниге ээ.

2. Ата-энеси тарабынан айтылган же бирге талкуулагандан кийин чыккан көйгөйдү так аныктап алуу

Социалдык педагог ата-энеге баласы бир жагынан көзкарандысыздыкка умтулуп, өз көз карандылыгын коргогону менен, аны өз алдынча туруктуу колдоно албасын көрсөтүшү керек. Демек, ата-эненин негизги милдети – баласынын өз алдынча болууга, көз карандысыздыкка болгон аракетин өркүндөтүүгө салым кошуу. Өспүрүмдүн өз алдынча жасаган иш-аракеттерине анын укуктары жана милдеттери бирдей камтылышы керек, ошондо ата-энелер менен өспүрүмдөрдүн ортосундагы көпчүлүк келишпестиктерден арылууга жардам берет.

Бирок, канткенде ата-энелер социалдык педагогду “уга тургандай” болушат?

Ата-энелерге алардыкына "окшош көгөйлөргө" дуушар болгон башка өспүрүмдөр менен маектешүүнүн мисалдарын келтирип, аларга ушул кыйынчылыктарга өспүрүмдөрдүн көзү менен карап, ата-энелеринин кетирген каталарын дагы талкуулоону сунуштасаңыз болот.

Жогорку класстын окуучуларын ата-энелери менен иштөө:

Социалдык педагогдор дуушар болгон көйгөйлөрдүн бири – бойго жеткен балдары менен мамиле түзүүдөгү кыйынчылыктары жөнүндө ата-энелердин арыздары.

Биринчи милдет – ата-эненин талаптары менен баалоосу канчалык деңгээлде чындыкка дал келерин конкреттүү фактыларды топтоо аркылуу аныктоо: баланын ата-энеси менен мамилеси кандай түзүлүп жаткандыгы, алардын бири-бирине айткан сөздөрү кандай, тынчсызданууга негиз болгон нерселер жөнүндө суроолорду берүү.

Экинчи милдет – ата-эненин баласына болгон позициясын аныктоо жана оңдоо.

Ата-эне менен балдардын мамилесиндеги пикир келишпестиктер жана кыйынчылыктар ата-энелердин жүрүм-турумуна негизделгендиктен, ата-эненин жүрүм-турумун талдоо кыйла натыйжалуу болот.

Ата-энелерге төмөнкүлөрдү айтуу туура болот:

1) Бала менен сүйлөшкөндө айрыкча терс мисалдар менен сөздөрдү колдонуп, түздөн-түз таасир берүү аракети натыйжасыз болот. 2) Эгерде бала ата-энесинин жүрүм-турумун кысым катары кабыл алса, анда көпчүлүк учурда ал тил албастан, кайра каршылык көрсөтөт; 3) ата-эненин балага кысым көрсөтүүсү

же көзөмөл кылуусу алардын ортосундагы мамиленин начарлашына гана алып келет.

Үчүнчү милдет – ата-эненин балага болгон мамилесин оңдоо. Бул жерде ата-эне түшүнө турган эң маанилүү нерсе – бала болуу деген эмне экенин түшүнүү.

Төртүнчү милдет – бала менен ата-эненин ортосундагы мамилени өзгөртүү үчүн кадамдарды түшүндүрүү. Бул иш-чара, айрыкча, бала менен ата-эненин мамилесинде пикир келишпестик, түшүнбөстүк болгондо колдонулат. Ата-эне менен бала бири-бирине ишенип сүйлөшкөн мамилени түзүүгө жардам берүү. Мындай баарлашуунун максаты - уулуна же кызына ата-энесинин мамилесинин өзгөргөндүгүн көрсөтүү.

Колдонулган адабияттар:

1. Василькова Ю.В., Социалдык мугалимдин методикасы жана иш тажрыйбасы: Окуу китеби. аргымак үчүн колдонмо. жогору. пед. изилдөө. мекемелер. - М., "Академия" Басма Борбору, 2001-ж.
2. Закатова И.Н. Мектептеги социалдык педагогика. - М., 1996.
3. Роль социального педагога в межведомственном взаимодействии в области охраны здоровья детей //

<https://cyberleninka.ru/article/n/besedy-sotsialnogo-pedagoga/viewer>